

3. Кнейслер О. В. Фінансовий менеджмент: навч. посіб. / О. В. Кнейслер. – Тернопіль: Економічна думка, 2008. – 240 с.

4. Скибенко С. Т. Формування стратегії управління прибутком підприємства / С. Т. Скибенко, М. В. Чемерис // Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі. – 2011. – Ч. 2, № 6 (51).

Піхоцький А. М., ст. гр. ФСГзм-11
Кулина Г. М., к.е.н.

СУТНІСТЬ ФІНАНСОВОГО ПЛАНУВАННЯ ТА ЙОГО ЗАВДАННЯ ЗА СУЧАСНИХ МОДЕЛЕЙ УПРАВЛІННЯ ДІЯЛЬНІСТЮ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ

Методологія, методика та організація фінансового планування змінювалися протягом історичних періодів становлення планування залежно від рівня розвитку економічних відносин. У науці та практиці відомі різні концепції фінансового планування, виходячи з методів урахування впливу факторів зовнішнього та внутрішнього середовища, – генетична або протидії такому впливу за допомогою встановлення відносно постійних «інституційних рамок», державного регулювання фінансово-господарської діяльності підприємства, скорочення впливу ризиків діяльності суб'єктів – телеологічна, або їх поєднання. Але їх неможливість повною мірою описати сучасні умови господарювання вплинуло на збільшення кількості суджень про фінансове планування, трактувань його видів і систем.

Визначення сутності фінансового планування також удосконалювалося протягом усього періоду його становлення відповідно до зміни концептуальних підходів. Дослідження сучасних підходів до визначення фінансового планування показало, що автори розкривають сутність у контексті стратегічного управління чи видів короткострокового внутрішньо-господарського планування або моделей, які описують окремі складові системи управління фінансами. Більшість зарубіжних авторів розглядає фінансове планування як планування фінансових ресурсів інвестиційної та фінансової діяльності. Об'єктами планування визначаються формування фінансових інвестицій, залучення позикового капіталу, випуск власних цінних паперів, залучення необоротних матеріальних засобів на умовах фінансового лізингу та рівень фінансового ризику.

При цьому Ч. Лі та Дж. Фіннерті розглядають дивідендну політику як основний елемент фінансового планування. Але варто зазначити, що дивідендна політика не належить до фінансової та інвестиційної діяльності підприємства, а визначає порядок нарахування дивідендів як одного з напрямів

використання чистого прибутку господарської діяльності. Суттєвим недоліком такого модульного підходу до планування формування та використання фінансових ресурсів є незбалансованість єдиного потоку фінансових ресурсів у плановому періоді. Це пояснюється застосуванням генетичної концепції, яка передбачає використання принципів адаптивності та гнучкості управління фінансами підприємства з урахуванням передбачуваного впливу зовнішнього економічного середовища та формування альтернативних планів.

Вітчизняні науковці розглядають фінансове планування як процес формування фінансових ресурсів для здійснення всієї господарської діяльності, що найточніше визначає фінансове планування та класифікує його як вид внутрішньогосподарського планування. Інший підхід у Є. М. Лобанової, яка фінансове планування та прогнозування визначає як процес, що поєднує моніторинг грошових потоків, бюджетування, фінансове прогнозування. Інші автори, посилаючись на зарубіжний досвід, фінансове планування ототожнюють з бізнес-плануванням, бюджетуванням, прогнозуванням руху грошових коштів. Слід зазначити, що такий підхід існував протягом 60–90-х років ХХ ст., але з 2000-х років підприємства, враховуючи неефективність такої практики (компанія «Форд Моторс», підприємства з виробництва програмного забезпечення та інші), від нього відмовляються.

Бюджетування, бізнес-планування, інші види внутрішньогосподарського планування мають вузькоцільове спрямування та не можуть застосовуватися промисловими підприємствами в якості стратегічного і тактичного фінансового планування.

Сучасні наукові дослідження іноземних авторів спрямовуються на розроблення концепції, яка б відповідала існуючим умовам господарювання та рівню кон'юнктури і була похідною від генетичного підходу. У зв'язку з цим запровадження розроблених наприкінці ХХ ст. видів внутрішньогосподарського планування, принципів, методів і моделей буде для вітчизняних підприємств кроком «назад», а саме призведе до запровадження неефективного механізму управління фінансами. Потребують дослідження саме питання методологічного забезпечення фінансового планування діяльності, що включає операційну, фінансову, інвестиційну види діяльності, а також розподіл чистого прибутку.

Поняття «фінансове планування» тлумачиться як:

- процес розробки системи фінансових планів (організаційний аспект);
- формування планових показників із забезпечення розвитку підприємства необхідними фінансовими ресурсами і підвищення ефективності його діяльності в майбутньому періоді (методологічний аспект – визначення цільових показників);

– сукупність методів і засобів визначення джерел одержання фінансових ресурсів і напрямів їх використання для забезпечення господарської діяльності (методологічний аспект – визначення методів розрахунку).

До цього слід зазначити, що визначення має передбачати механізм урахування ризику діяльності. Це впливає з визначення об'єкта і предмета фінансового планування.

Об'єктом фінансового планування є фінансова діяльність, спрямована на реалізацію функцій фінансів підприємства; предметом – фінансові ресурси, які плануються для здійснення господарської діяльності, та фінансові відносини, що виникають у процесі фінансового планування і регулюються на основі методологічного, методичного й організаційного забезпечення.

Ефективність формування фінансових ресурсів та їх використання впливає на збільшення прибутку, досягнення визначених цілей. Отримання максимально можливого прибутку за мінімуму ризиків є одним із завдань управління фінансами, зокрема фінансового планування. Мінімізація ризиків може досягатися в умовах дотримання фінансової рівноваги функціонування суб'єктів господарювання відносно розвитку економіки в цілому. Втрати від зовнішніх кон'юнктурних змін, у тому числі невикористання можливостей ринку, які виникають внаслідок зміни зовнішнього середовища, впливають на зменшення прибутковості чи виникнення збитків від діяльності підприємства.

Для визначення поняття «фінансове планування» і порядку розрахунку показників фінансового плану доцільно враховувати механізм мінімізації ризиків і врівноваження з ними рівня прибутковості. Механізм мінімізації ризиків, який передбачає оцінку впливу на прибутковість підприємства та збалансування ризику з розміром прибутку, має запроваджуватися на всіх рівнях системи фінансового планування, а саме фінансового прогнозування, стратегічного і тактичного фінансового планування, а також для оцінки якості планів та перевірки (попереднього внутрішнього контролю) їх обґрунтованості, розрахунків плану-стандарту. Здійснення поточного внутрішнього контролю за реалізацією фінансового плану передбачає включення до аналізу виконання плану оцінки виправданості обраного під час складання плану співвідношення рівня ризику та рівня прибутковості діяльності. Отже, запровадження механізму мінімізації ризиків у системі фінансового планування впливатиме на зменшення втрат від ринкових кон'юнктурних змін, а підхід із застосуванням врівноваження рівня прибутковості з рівнем фінансового ризику діяльності поліпшить результативність фінансово-господарської діяльності у плановому періоді.

Метою фінансового планування має стати забезпечення поточної та майбутньої діяльності фінансовими ресурсами для досягнення стратегічних і тактичних цілей підприємства, що передбачає їх ефективне формування та використання.